

РЕШЕНИЕ

№ 8

гр. София, 14 март 2018 г.

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
ЧЛЕНОВЕ: РУМЕН ПЕТРОВ
СПАС ИВАНЧЕВ

при секретар Мира Недева, при становището на прокурора Тома Комов, изслуша докладваното от съдия Спас Иванчев наказателно дело № 1047 по описа за 2017г.

Производството по реда на чл.346 ал.1 и сл. от НПК е образувано по касационна жалба от подсъдим и частните обвинители срещу въззивно решение № 172/21.07.2017г. по ВНОХД № 297/2017г. по описа на Пловдивски апелативен съд, 1-ви н.състав.

В касационните жалби се релевират доводи за явна несправедливост на наложеното наказание.

Частните обвинители К. П. лично и като законен представител на малолетните В., А. и К. Л. чрез повереника си са останали недоволни от увеличеното наказание на подсъдимия, като претендират за явната му несправедливост. В жалбата се акцентира на наличието на отегчаващо отговорността обстоятелство – извършени 12 на брой предишни административни нарушения, пет от които за превишена скорост. Обосновава се извод, че 12-те санкции са били напълно недостатъчни, за да постигнат законовата си цел- да накарат деца да спазва правилата за движение и се прави негативна оценка на поведението му.

Повереникът сочи размера на алкохолната концентрация като отегчаващо вината обстоятелство, извършване на двукратно нарушение на правилата по чл.5, ал.3, т.1 от ЗДвП. Броят на починалите лица- трима на

брой, също не бил отчетен в атакувания съдебен акт. Твърди, че движението на подсъдимия не е било съобразено с това, че се е движел през тъмната част на денонощието, което изисква при понижена видимост повишена концентрация и изисквания към водачите. Приема, че обаждането по телефона е законово задължение, а не основание за облекчена наказателна отговорност. Развива отново доводи за извършените административни нарушения, отношението на дееца към императивни правила за поведение на пътя и крайния резултат, при който твърдяната безнаказаност и непоправимост на административния нарушител засилвала страданията на пострадалите лица.

В заключение посочва, че неправилно е наложено наказанието при баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, тъй като имало превес на вторите, само чистото съдебно минало следвало да се отчита в първата група.

Иска отмяна на решението и връщане на делото за увеличаване размера на наложеното наказание на подсъдимия.

Постъпила е касационна жалба чрез повереник от П. Ц. В. и М. А. К., продължила производството като частен обвинител и наследник на починалия А. П. К., който с В. е наследник на починалата при инцидента П. А. К..

Повереникът оспорва възприетите смекчаващи отговорността обстоятелства, като посочва, че личността на дееца не следва да се разглежда само през призмата на младата му възраст, трудова заетост и обучение, тъй като характеристиката му като водач на МПС не е добра, тъй като е извършил многобройни нарушения и бил модел на траен нарушител по ЗДвП. Оспорва трудовата заетост, тъй като подсъдимия работел във дружество на своя родител, обучението на дееца, тъй като бил завършил семестриално, но не се бил дипломирал към момента на инцидента.

Повереникът не се съгласява с възприемането на оказване на помощ чрез обаждане на телефон 112 като смекчаващо вината обстоятелство, тъй като това подсъдимият бил търсил съвет за облекчаване на своето наказателноправно положение, който се състоял в това да остане на местопроизшествието и да позвъни на телефона за спешни повиквания.

Позовава се на двукратно управление на МПС в процесната нощ и го разглежда като отегчаващо вината обстоятелство. Твърди, че въззивната инстанция по изложените по-горе мотиви е следвало да изключи като смекчаващи отговорността обстоятелства характеристиката на дееца по

местоживеене, трудовата такава и характеристика на учащ се. Поддържа се и довод, че поведението на постр.Л. не е противоправно, тъй като не нарушавал императивни норми на ЗДвП, той не бил задължен да съобразява неправомерното поведение на водача и подсъдим по делото.

Посочва също така, че нямало пътен знак стоп, който да задължава постр.Л. да спре, преди да извърши своята маневра. Излага и доводи във връзка с техническата невъзможност да забележи приближаването на лекия автомобил на подсъдимия и възможност да види движението на автомобила с водач св.Д. Г..

В тази връзка се заключава, че наказанието е неправилно определено при баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, като то трябвало да бъде определено над средния размер. Относно постигането на целите по чл.36 от НК и конкретно за генералната превенция се твърди, че с наложеното наказание се приемало, че отнемането на три човешки живота не е толкова тежко престъпление и това било погрешно послание към обществото. По отношение на специалната превенция се твърди, че с този размер на наказанието нейните цели за поправка и превъзпитание на дееца нямало да се постигнат.

Иска се изменяване на решението и налагане на по-тежко наказание лишаване от свобода и лишаване от право, както и възлагане на разноските по делото.

Частните обвинители З. С. и П. Б., действащ в лично качество и като законен представител на Д. П. Б. също са подали касационна жалба чрез повереника си, в която ангажират като касационно основание явната несправедливост на наложеното наказание. Твърди се, че е грешна преценката за баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, тъй като чистото съдебно минало и добри характеристични данни не били достатъчни, за да се определи такова наказание в минимален размер. Заявява се, че положителните характеристични данни на дееца не могат да се извличат в рамките на позитивните му прояви, а следва да се имат предвид и негативните му качества, в контекста на конкретното извършеното престъпление.

Настоява се, че наказанието следва да се определи при превес на отегчаващите отговорността обстоятелства предвид наличието на две квалифициращи деянието обстоятелства- пияното състояние и причиняването на смърт на повече от едно, в случая три лица. Поддържа се тезата, че са налице обективните предпоставки за квалифицирането на

деянието като особено тежък случай, като при липсата на такова обвинение, това обстоятелство трябва да намери отражение при наказването на дееца като отегчаващо отговорността обстоятелство. На следващо място се поддържа наличието на висока степен на обществена опасност на деянието, което изисквало да не се проявява неоправдано снизхождение при определяне наказанията.

Иска се отмяна на решението и увеличаване на наложеното наказание, което да се определи при превес на отегчаващите вината обстоятелства.

Защитата на подсъдимия акцентира на правилност на първоинстанционната присъда и на начина на определяне на наказанието – при превес на смекчаващите вината обстоятелства, под баланса, в размер на 6 години. По този начин било определено и наказанието лишаване от право. Оспорва направения извод от въззивната инстанция за надценяване от първата на смекчаващите вината обстоятелства. Този неправилен извод се основавал на обсъждане на показанията на св.Д. Т., като се посочва, че преминаването на свидетеля в дясната лента за движение се налага от разпоредбата на чл.15 от ЗДВП, а не от неправомерно поведение на подсъдимия, което пък било основание за възприемане на отегчаващо вината обстоятелство.

Оспорва и възприемането от въззивната инстанция на завишена степен на обществена опасност на деянието, като се обсъжда наличието на автобусна спирка и събрали се хора на мястото на инцидента. Излагат се доводи, че произшествието е настъпило в малките часове на деня и било установено по категоричен начин, че не е имало хора на мястото на инцидента. Прави се възражение и на съображенията относно концентрацията на алкохол в кръвта на дееца от 0.8%. Твърди се, че това е концентрация към минимума, изискуем се за квалифициране на деянието по-тежко и в тези рамки не можела да завиши степента на обществена опасност на деянието.

Твърди, че неправилно и неточно въззивната инстанция възприема, че не са отчетени с необходимата тежест предишните нарушения на дееца., тъй като това било сторено с необходимата критичност от първостепенния съд.

Заявява се, че е неправилен изводът на въззивната инстанция, че поведението на пострадалия А. Л. при извършване на маневрата за вой наляво не следва да се преекспонира, тъй като то не било

първоопределящо при станалото произшествие. Защитата се позовава на експертно заключение и на обстоятелството, че пострадалият е предприел пресичане на път с предимство. Излагат се доводи за законовите задължения на пострадалия и в заключение се твърди, че не може да се говори за първопричина за настъпване на ПТП, както е посочила въззивната инстанция.

В противовес на възприетото от въззивната инстанция определяне на наказанието при баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства – с отчитане според тази инстанция на времето, мястото и обстановката, високата степен на обществена опасност на деянието и на дееца (предвид поведението му преди, по време и след извършване на деянието), наличието на два квалифициращи признака и причинена смърт на три лица.

В заключение настоява, че наказанието следва да се определи под средния размер, при превес на смекчаващите отговорността обстоятелства.

Прокурорът от ВКС в съдебното заседание дава становище касационните жалби да се оставят без уважение. Счита, че въззивната инстанция справедливо е увеличила размера на наложеното наказание, като правилно било прието надценяване от страна на първостепенния съд на смекчаващите отговорността обстоятелства. Твърди, че не са били дооценени данните за предишни административни нарушения на подс.Т., които показвали, че неспазването на правилата за движение не е инцидентна проява. В заключение посочва, че наказанието е справедливо определено по реда на чл.54 от НК, при баланс на смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, като е увеличено на 6 години наказанието, също така правилно е увеличен и срокът на лишаване от право да се управлява МПС. Няма основание за увеличаване или намаляване на наказанието, поради което моли да се остави в сила атакуваното решение.

Частната обвинителка П. се явява лично и като законен представител на своите малолетни деца, наследници на починалия А. Л., които не се явяват. Всички се представляват от повереник. Последният поддържа касационната жалба, пледира да се отхвърли тази на подсъдимия. Изводите на въззивната инстанция относно застрашаващо предходно поведение на дееца се потвърждавали от показанията на св.Г..

Оспорва се и твърдението, че наличието на алкохолна концентрация в кръвта не може да се възприеме като отегчаващо вината обстоятелство, както и твърдението за предишни административни нарушения, че те не са основание за увеличаване размера на наложеното наказание.

Повереникът посочва, че неговата доверителка е останала с три деца, които са без помощ и подкрепа, затова наказанието следвало да се увеличи. Моли да се увеличи наказанието.

В реплика повереникът посочва, че в обвинителния акт не се отчита съпричиняване на пострадалия с оглед поведението му на пътя, а има параметри, съгласно които той се е движел с 19 км/ч., а подсъдимия – с 99км/ч. Доводите относно ненастъпване на произшествието при управление на МПС от Л. с 6 км/ч., а подс.Т. с позволена скорост и до 60 км/ч., повереникът определя като експертни аргументи.

Частните обвинители П. В. и М. К. се явяват лично, представляват се от повереник, който заявява, че поддържа касационната им жалба. Според него единственото смекчаващо отговорността обстоятелство било самопризнанието на дееца. Твърди, че е пропуск на двете предходни инстанции относно това, дали има или не съпричиняване предвид поведението на водача на л.а. „Пежо“. Изводът за съпричиняване бил неправилен, като не се отчитали показанията на св.Т., който твърдял, че при навлизането на л.а. „Пежо“ погледнал надясно и не видял да се придвижват автомобили по пътя с предимство. Тези показания се потвърждавали и от водача на таксиметровия автомобил, който посочил, че е бързо задминат от автомобила на подсъдимия. Показанията на тези двама свидетели били логични и последователни, като сочели, че таксиметровия автомобил и л.а. „Пежо“ не са имали пряка видимост един спрямо друг.

Неправилно било прието, че пострадалият Л. е допринесъл за настъпването на този резултат, поради което моли да се наложи наказание към максимума.

Подсъдимият Т. се явява лично и със защитник, който пледира да се уважи подадената касационна жалба. Посочва, че движението с превишена скорост в населено място е именно нарушението, за което е обвинен подсъдимия и отхвърля възможността това обстоятелство да се използва и като отегчаващо отговорността.

По отношение на свидетелите защитата отбелязва, че има такива, но те не са били на местопроизшествието. Подсъдимият се е движел по пътищата с предимство, а пострадалият не е бил освободен от задължението си да осигури преминаването на движещите се МПС с предимство, което той не е сторил, независимо от това, дали е могъл или не е могъл да види таксиметровия автомобил или този на подс.Т..

По отношение на алкохолната концентрация се позовава на лека степен на алкохолно опиване и че 0.8 ‰ не е висока такава. Твърди, че е без правно значение употребата на алкохол на два пъти и това не следва да е аргумент за извод, че тежестта на нарушението е по-висока.

Относно реализирането на генералната превенция защитата съотнася и ролята на пострадалия, като посочва, че не следва да се омаловажава неспазването на правилата за движение и от него, това че има принос за настъпване на тежкия резултат.

В дублика защитата посочва, че твърдението за съпричиняване не се основава на хипотезите в експертното заключение, а на закона. Посочва, че е задължение на водачите при преминаване на път с предимство да спрат и да изчакат именно тези водачи, които са с това предимство. Липсата на спирачни следи се е дължала на невъзможността за реакция, тъй като на разстояние от 39 метра от кръстовището на автомобила на подсъдимия, пострадалият е навлязъл на пътното платно и не е имало време за реакция.

Подсъдимият при упражняване на правото си на лична защита изказва съболезнованията си към семействата, заявява че осъзнава деянието си и съжالياва много, тъй като случилото се е променило живота на неговото и на още три семейства. Посочва, че иска да промени станалото, но е невъзможно и че не бяга от отговорност, моли единствено за снизходителност и счита, че ще бъде взето правилното решение.

При последната си дума подсъдимия отново заявява, че много съжالياва и иска възможност да се поправи.

Върховният касационен съд, I-во наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите на чл.347 ал.1 от НПК, установи следното:

С присъда № 22/15.03.2017г., постановена по НОХД № 243/17г., състав на Пловдивски окръжен съд е признал подс.Л. М. Т. за виновен в

извършване на престъпление по чл.343, ал.3, пр.1-во и пр.5-то, б.“б“,вр.ал.1, б.“в“, вр.чл.342, ал.1 от НК с нарушение на чл.21, ал.1 от ЗДвП на 18.11.2016г. в град П. и по реда на чл.58,а, ал.1 вр.чл.54 от НК му е наложил наказание от 4 години лишаване от свобода, което да се изтърпи при първоначален общ режим.

Съдът е оправдал дееца по обвинението да е извършил престъплението с нарушение на правилата, визирани в чл.5, ал.1,т.1 от ЗДвП,чл.5, ал.3, т.1 от ЗДвП и по чл.20,ал.1 и ал.2 от ЗДвП.

На основание чл.343г и чл.27, ал.1, т.7 от НК подсъдимият лишен от право да управлява МПС за срок от 6 години.

С присъдата е приспаднато и времето, през което подсъдимият е бил задържан, присъдени са и разноски, като има произнасяне и по веществените доказателства по делото.

С атакуваното решение състав на въззивната инстанция е увеличил размера на наложеното наказание лишаване от свобода от 4 на 6 години, а лишаването от право да управлява МПС от 6 на 7 години.

Присъдени са разноски, като присъдата в останалата ѝ част е потвърдена.

Производството е протекло по реда на съкратеното съдебно следствие, установен в глава 27-ма от НПК. Подсъдимият съобразно чл.371, т.2 от НПК е признал изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт и се е съгласил да не се събират доказателства за това.

Първостепенният съд от своя страна е установил, че направеното от дееца самопризнание се подкрепя от събраните в досъдебното производство доказателства и на тази основа е постановил своя съдебен акт.

Може с увереност да се заключи, съобразно поддържаните тези и ангажираното касационно основание, едно за всички страни, подали жалби, че спор по доказателствата отсъства.

Основен предмет на разглеждане е ангажираното от касаторите основание за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия Т. наказание. Това налага на първо място обсъждането на изтъкнатите от страните отегчаващи и смекчаващи отговорността обстоятелства.

Преди всичко обаче, касационният състав намира за необходимо да отбележи, че в противовес на възраженията на повереника на пострадалите Л. и К.П., съпричиняването е правен извод, който се прави от установените по делото факти.

Не е необходимо прокурорът в обстоятелствената част на обвинителния акт да изтъква наличието или не на съпричиняване, той е задължен само да изложи обективно установените факти, въз основа на които гради своята обвинителна теза. Тази обвинителна теза е призната от подсъдимия, а след това възприета и от решаващите по същество съдилища.

Липсата или наличието на съпричиняване следва да се извлече именно от така възприетите по горния процесуален ред факти.

А те сочат, освен установената по безспорен начин пътна обстановка (със суха и без неравности асфалтова настилка, с много добра видимост за тази част от денонощието, при студено време, без вятър и валеж – стр.2 от обвинителния акт), че в посоката на движение на подс.Г. се е движел таксиметров автомобил, управляван от св.Д. Г., в дясната лента за движение със скорост от 50 км.ч. Прокурорът е изложил също така факта, че подсъдимият, като видял пред себе си таксиметровия автомобил, се престоил в лявата лента за движение (служеща за изпреварване също така), като продължил да увеличава скоростта си, която достигнала 99 км/ч.

За отбелязване е, че прокурорът в обстоятелствената част на своя акт не е възприел застрашаващо поведение на подсъдимия, което да е принудило св.Г. да променя в какъвто и да е аспект своето движение. В този смисъл няма никакво фактическо и правно основание да се възприема подобна фактология и на нейната основа да се правят каквито и да било изводи.

Ако липсата на този факт се дължи на пропуск на прокурора, то трябва да е ясно, че той е неотстраним, след като при обжалването никоя от страните не се е позовала на такъв пропуск. Присъствието на такъв пропуск би означавало от друга страна нарушение, което не би позволило да се пристъпи към процедурата по чл.373, ал.2 от НПК.

Последиците от отмяна на присъдата биха били изцяло неблагоприятни за подсъдимия и биха увредили съществено и негативно

неговите интереси, без за това да има съответен протест или жалба от страна на частните обвинители, което се явява недопустимо и засягащо приложението на принципа на „reformatio in rejus“.

Възприемането на какъвто и да е факт, който утежнява наказателноправното положение на дееца, без това да е посочено в обвинителния акт (който по подразбиране определя максималната рамка на квалификацията на деянието и отегчаващите отговорността обстоятелства), всякога не е допустимо и съставлява съществено процесуално нарушение.

Фактите по делото сочат, че подсъдимият се е движел в лявата лента за движение в своята посока, тоест на право.

Пострадалият Л. е предприел, съгласно обвинителния акт поредица от маневри при движението - движейки се по ул.“П.“, е навлязъл по бул.“Р.“ със завой надясно, като се придвижил по източното платно на бул.“Р.“ на право 23 метра до т.н.“Т“-образно кръстовище на този булевард с ул.“Г. Д. Н.“. Тъй като желал да продължи движението си по последната улица, пострадалият предприел маневра завой наляво, като скоростта му за движение в този момент била 19 км/ч.

Според ОА на 1.1 секунда след навлизане на постр.Л. с автомобила си в западното платно на бул.“Р.“, тоест насрещното за него платно, а за подс.Т. – платно за праволинейно движение в неговата посока, настъпил удар между двете превозни средства. Пак според ОА подсъдимият в момента на навлизане на автомобила на постр.Л. в неговата лента за движение се е намирал на 29.9. метра.

Ударът е настъпил в предна дясна част на л.а.“Пежо“405“, управляван от пострадалия и предната част на лекия автомобил „Ауди А7“, управляван от подсъдимия, което говори единствено в подкрепа на това, че пострадалият не е завършил маневрата си за навлизане в другия път-западното платно на бул.“Р.“.

При така установените факти се съзира само едно обстоятелство, движение на право на подсъдимия и пресичане на неговата посока на движение от страна на пострадалия. Основателно е възражението на защитата за приложението на чл.37 от ЗДвП и неспазване на задължението на пострадалия да пропусне насрещно движещите се превозни средства.

С оглед изложеното е необходимо да се припомни неизменната практика на ВС относно преминаването през нерегулирано кръстовище. В случая подсъдимият и пострадалият са се движели в едно също платно за

движение, в две насрещни ленти, напълно равнопоставено. В момента, в който разделителната ивица е прекъснала и е дала възможност на пострадалия да извърши маневрата завой наляво, равностойното движение се е променило, като това на подс.Т. е било с предимство пред извършващия маневрата пострададал. Практически регулацията на тази маневра не се отличава от тази на нерегулирано кръстовище, тъй като движещият се направо водач има предимство пред завиващия наляво, така, както десностоящия водач има предимство пред лявостоящия на нерегулирано кръстовище- чл.48 от ЗДвП.

Затова е уместно да се посочи решение № 1467/27.12.1974г. по н.д.№ 1373/74г. на 3-то н.о. на ВС, в което изрично се отбелязва, че когато моторно превозно средство се приближава към кръстовище с несъответстващо висока или недопустима скорост (тоест над позволената), водачът с предимство не загубва правото си да премине с предимство пред превозното средство от лявата му страна.

В случая подс.Т. е бил с предимство, а постр.Л. е бил от лявата му страна с превозното си средство. От обстоятелствената част на ОА се установява, че пострадалия в момента на извършване на маневрата си за навлизане в насрещното платно за движение се е движел с 19 км/ч. и не е намалявал под тази скорост и не е спирал превозното средство.

В обстоятелствената част на ОА са намерили място експертните заключения, без те да са част от установените факти (доколкото изследват тези факти с научни знания и способности) и без да е необходимо това да се случва, предвид изискванията в нормата на чл.246, ал.2 от НПК.

Подсъдимият се е съгласил обаче с така установените факти и иманентно с допълнителните обстоятелства – заключенията и изводите на експертните заключения по делото, изложени в ОА. Обсъждането на тези експертни заключения в този случай не накърнява правото му на защита, тъй като те са част от доказателствената съвкупност, на която се основава ОА, а са повторени и в него.

Липсата на техническа възможност пострадалия да забележи автомобила, управляван от подсъдимия, можейки да стори това само по отношение на св.Г., и то в последния момент, когато е можел да избегне удара, не означава нищо друго освен неизпълнение на задължението си да съобрази скоростта си с ограничената (поне за неговото местоположение) видимост, още повече навлизайки на път, на който не е с предимство. Пострадалият е навлязъл в западното платно на бул. „Р.“ без да е убеден,

че не нарушава предимство на движещите се направо превозни средства, тъй като не е направил всичко зависещо от него, за да съобрази пътната обстановка. Отстоянието от не повече от 30 метра от автомобила на подсъдимия при навлизане на пострадалия на западното платно съвсем не е голямо, за да не може при добрата видимост последният да съобрази движение на превозни средства с предимство. Това е можело да се случи обаче единствено и само тогава, ако той бе взел предвид липсата на видимост в предходния момент, преди да предприеме маневрата си. Пострадалият е можел да стори това, бил е задължен да не навлиза на платното за насречно движение, без да бъде убеден, че няма движещи се превозни средства, които са с предимство. Очевидно е, че той не е бил убеден в това, но е предприел пресичането (перпендикулярно) на движението на насречно движещите се МПС.

Въззивната инстанция е отчела това обстоятелство- стр.16, предпосл. абзац от мотивите на решението, но е приела, че поведението на постр.Л. при извършването на маневрата завой наляво не е първоопределящо при станалото произшествие – следващ абзац.

Както се посочи по-горе, независимо от своята скорост на движение, водачите с предимство не губят това свое право. Следователно на първо място, по реда на закона, на правната и житейска логика, стои задължението на пострадалия да осигури предимството на правоимащите го. Ако той беше изпълнил това свое задължение, до съприкосновение не би се стигнало, независимо от това каква е била скоростта на имащия право на предимство при преминаване. След като не е изпълнил своето задължение, се е стигнало до среща в конфликтната точка, до удар между двете превозни средства и тогава неизпълнението на задължението с позволена и/или съобразена скорост влиза в причинно-следствената връзка за настъпването на тежкия резултат, свързан със смъртта на пострадалите. Няма съмнение, че колкото по-голяма скоростта, толкова по-голяма е кинетичната енергия на удара и възможността да бъде причинена смърт се увеличава неколkokратно.

От отегчаващите отговорността обстоятелства безспорно в случая е възприетото от инстанциите наличие не на един, който е достатъчен, а на два квалифициращи деянието признаци – деянието е извършено в пияно състояние и е причинена смърт на повече от едно лице (като е достатъчно да е причинена смърт на поне две лица, в случая те са три, което обстоятелство само по себе си е отегчаващо вината обстоятелство).

Въззивната инстанция е отчела времето, мястото и обстановката, при които е възникнало пътнотранспортното произшествие, като е оспорила доводите на съда от първата инстанция, че произшествието е възникнало, когато движението не е било натоварено, нямало интензивно движение, а и пешеходци. В действителност движението наистина не е било интензивно, не е било натоварено, нямало е пешеходци, в този смисъл превишаването на скоростта, макар и значително, не е създавало такава опасност за движението, която да е била подценена от първостепенния съд. Възприетата от второинстанционния съд нощна видимост, която очертава негативна характеристика от поведението на подсъдимия като водач в процесната нощ е определена от представителя на държавното обвинение като „много добра за тази част от денонощието“ – стр.2 от ОА, предпосл.абзац. Следователно посоченото обстоятелство относно видимостта не може да бъде съобразявано в негативен план по отношение на подсъдимия, както е сторено от контролираната инстанция.

Нито едно изложено обстоятелство относно пътната маркировка, наличието на пешеходна пътека след мястото на произшествието, а след нея наличието на „сложен участък“ с възможност за обръщане на посоката на движение на насрещно и попътно движещите се превозни средства, събирането на хора след произшествието - стр.12 от мотивите на въззивната инстанция, няма отношение към деянието и момента на произшествието като цяло и не може да бъде преценявано като отегчаващо отговорността обстоятелство, както това е сторено в атакувания съдебен акт.

Апелативният състав се е позовал и на нивото на алкохолна концентрация в кръвта на дееца – от 0.8‰. Приел е, че не може да се обсъжда съставомерната стойност, която е над 0.5‰, но надвишаващата я като количествено измерение имала своето значение при отмерване степента на обществена опасност на деянието. В този случай съдът е използвал твърде субективен критерий, тъй като надвишаването е незначително, а и статистически и методологично изследването на кръвта има допустимо отклонение „+“ или „-“ независимо от избрания способ - метод на Видмарк или газхроматографски такъв (разбира се, отклонението при втория е по-малко). Употребата на алкохол при различните хора води до различно въздействие, в зависимост от тяхната обща кондиция - тегло, възраст, здравословно състояние, употреба на храна, медикаменти и т.н., но медицинската и съдебната практика са установили степените на

алкохолно опиване, при които тези различия са избегнати и негативното въздействие на употребата на алкохол е съотнесено в едни по-широки рамки на леката, средна и тежка степен на алкохолно опиване. При попадане в по-горната степен на алкохолно опиване категорично може да се отчете отегчаващо отговорността обстоятелство, но при най-ниската степен това е изключително субективно, а оттам - и напълно неприемливо за мотивиране в какъвто и да е аспект на един съдебен акт, тъй като дава възможност за съдебен произвол.

Въззивният съд е отчетел предходно поведение при преминаване на завой наляво – стр.2 на ОА,л.26, като е посочил, че това е елемент от завишена степен на обществена опасност на дееца, който не е отчетен от първостепенния съд. Подобен извод е напълно произволен и твърде субективен, за да може да бъде възприет като съществен довод относно крайния съдебен акт.

В цитираната част от обстоятелствената част на ОА се установява единствено фактът, че подс.Т. е започнал да увеличава скоростта на движение, което твърдение не е обвързано с никаква конкретика и величина на скоростта, тъй като движението от 0 до 50 км/ч. е също ускорително, но не е непозволено, а превишението с до 10 км/ч. дори не се наказва по административен ред..

Двукратната употреба на алкохол също не може да бъде отчетена два пъти- един при квалификацията на деянието и втори при определяне на отегчаващите отговорността обстоятелства, тъй като именно общото количество употребен алкохол е довел до концентрация от 0.8‰ (изчислено с експертни познания към момента на произшествието). Българското законодателство не изключва по абсолютен начин употребата на алкохол, за да бъде спазен закона (дори и след употреба) е необходимо алкохолната концентрация да не превишава нивото от 0.5‰.

Въззивният съд не би могъл да се ангажира с твърдение, че употребата на което и да е от двата пъти количество алкохол би довел самостоятелно до надвишаване на алкохолната концентрация в кръвта на дееца над 0.5 ‰ (доколкото е напълно възможно именно общото количество да е довело до съставомерния резултат, а всеки един път от употребата да не е бил в състояние да повиши концентрацията над 0.5‰), поради което не е следвало изобщо да отчита подобно обстоятелство – изцяло субективно и твърде несигурно.

Въззивният се е съгласил с доводите на частните обвинители относно начина на определяне на степента на обществената опасност на дееца, като в тази връзка се отчита поведението му като водач на МПС изобщо. Наказването в рамките на 9 години с 5 глоби с фиш и издадени 7 бр. наказателни постановления за нарушение на правилата за движение е определено като трайно поведение, а не като инцидентно. Съдът от първата инстанция обаче не е пропуснал това обстоятелство, отчитайки го като отегчаващо и дори е добавил, че нарушенията – 5 от тях, са свързани с нарушаване на режима на скоростта. Касационната инстанция не намира подценяване от страна на първата инстанция на поведението на дееца като водач на МПС преди инцидента при оценка на неговата обществена опасност.

Съдът от първата инстанция също така е отчетел обстоятелството, че е починал един човек повече от изискуемия се съставомерен резултат, като отегчаващо отговорността, и това е правилен подход.

Величината на скоростта на дееца също не е подценена от първостепенния съд и е била отчетена като отегчаващо вината обстоятелство, тъй като превишаването на допустимата скорост е почти двукратно. Правилен е подходът на този съд при преценката за пътната обстановка, като е съобразил, че конкретното превишаване при липсата на интензивен трафик и на пешеходци непосредствено на местопроизшествието не увеличава обществената опасност на деянието, а напротив.

Положителните характеристични данни следва да се оценяват като такива, без условност – те са или положителни или не. Отрицателните качества на дееца, в какъвто и да е смисъл, следва да се отчитат отделно и без връзка с положителните му характеристични данни, като накрая те се преценяват като съотношение.

При вземане на решение за определяне на наказанието при паритет на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства въззивната инстанция се е позовала на степента на обществена опасност на дееца, базирана на поведението му преди, по време и след деянието. Правния изказ на второстепенния съд е твърде неясен, тъй като предходното поведение на дееца съдържа положителна характеристика, добра учебна и трудова заетост от една страна, от друга – изявявал се е като траен нарушител на правилата за пътното движение. По време на деянието той е извършил съставомерното нарушение по ЗДВП, както и е управлявал МПС

при инцидента след употреба на алкохол и в съставомерно пияно състояние – все обстоятелства, предвидени в състава на престъплението, които не бива да се отчитат самостоятелно (друг е въпросът за почти двукратното превишаване на скоростта, но пък леката степен на алкохолно опиване не дава възможност за добавяне на отегчаващо отговорността обстоятелство). След деянието се е обадил на 112, наред с други двама от свидетелите (за прецизност – трети поред).

След деянието подсъдимия Т. и семейството му са направили всичко, което морала и човешкото съчувствие предполагат да бъде сторено, положили за грижи за пострадалите в различни аспекти, без тези действия да могат да възстановят статуквото преди инцидента, разбира се. Стореното е непоправимо и в този смисъл и насока е разкаянието на дееца.

В заключение трябва да се отбележи, че определянето на наказанието не е чисто механичен процес, при който с математически подход следва да се изчислява съотношението на смекчаващи и отегчаващи вината и отговорността обстоятелства. Възможно е отделни обстоятелства да имат значително по-голяма относителна тежест, а други пък следва да се преценяват с един по-балансиран подход. Така например няма спор, че подсъдимият е нарушил чл.21 от ЗДвП, почти двукратно е превишил позволената в градски условия скорост. От друга страна обаче, той е бил с предимство и е очаквал то да му бъде осигурено, независимо от скоростта му на движение (тоест е очаквал правомерно поведение по отношение на своето предимство).

По въпроса за определяне на наказанието от въззивната инстанция, касационният състав счита, че наложеното наказание не е справедливо отмерено, при посочения от въззивната инстанция баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства. Неправилно са посочени отегчаващи обстоятелства, които не съществуват или е недопустимо да се отчитат наслагващо се, което беше изложено по-горе.

Това говори в подкрепа на извода, че наказанието следва да се определи при превес на смекчаващите вината обстоятелства, но не и толкова значителен, колкото е възприет от съда от първата инстанция. Относителната тежест на допуснатото нарушение на правилата за движение – двукратно почти превишена скорост, както и наличието на

един погубен човешки живот повече от предвиденото в закона, в съвкупност е твърде висока, за да може наказанието да се определя толкова близко към минимума на предвидената в закона санкция.

Справедливостта изисква да се отчетат тези обстоятелства, както и неразумното поведение като водач на МПС, която характеризира деянието не като инцидентно, а като изграден тип негативно поведение, като наказанието се приближи към горната граница – т.е. към средния размер от 9 години.

Касационният състав обаче ще повтори, като отговор и на касаторите частни обвинители по делото, че е явно несправедливо да се налага наказание на средния размер, без да се отчита последващото поведение на дееца и проявеното разкаяние – с наказването и неговите параметри следва да се поощрява подобно поведение, а не да се наказва по-строго.

Прие, че наказанието лишаване от свобода следва да се определи на седем години и половина, като със законовата редукция окончателния размер трябва да е в размер на 5 години. Наказанието лишаване от право следва да остане в определения от въззивната инстанция размер от 7 години, като в този си вид и двете кумулативно предвидени наказания ще са напълно достатъчни, за да изпълнят заложените в чл.36 от НК цели на специалната и на генералната превенция. С това наказание се постига разумен баланс между личното поправяне и предупредително въздействие и общественото възпитание, то е достатъчно строго, като същевременно отчита приноса на пострадалия за настъпване на произшествието.

Както неведнъж е отбелязвано, по-важна е неотвратимостта на наказването, а не неговото количествено измерване. Разбира се, то не трябва да е твърде снизходително, тъй като неговите цели не биха били постигнати. Наказването от 7.5 години при съществено съпричиняване от страна на пострадалия Л. далеч не е снизходително, а редукцията на наказанието е предвидена в материалния закон при спазване на определените процедурни изисквания, като самостоятелно предвидено смекчаване на наказателната отговорност.

В посоченият дотук смисъл въззивното решение относно размера на наказанието следва да се измени.

Водим от изложеното, на основание чл.354, ал.2, т.1 вр. ал.1, т.3 от НПК Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ИЗМЕНЯ въззивно решение № 172/21.07.2017г. по ВНОХД № 297/2017г. по описа на Пловдивски апелативен съд, 1-ви н.състав, като намалява наложеното на Л. М. Т. наказание лишаване от свобода от 6 години на 5 години.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата му част.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател:

Членове: